

teven heeft het zin om iets van hun vet te laten verdwijnen.

Het ziet er naar uit dat het idee dat je nertsen koste wat kost moet afslanken op een misverstand berust. Het misverstand is wel begrijpelijk. Het verband tussen gewicht en fokresultaten is zo duidelijk en overtuigend dat menig nertsenhouders er alles aan zal doen om zijn dieren maar mager te krijgen voorafgaande aan het flushen. Het ziet er echter naar uit dat de nertsenhouders niet alles moet doen om de vruchtbaarheid te vergroten, maar dat het echt het meest effectief is om nertsenteven te selecteren die voor de winter al niet zo zwaar zijn. De negatieve gevolgen zijn echter even duidelijk; kleine teven produceren dan wel veel jongen, de jongen zijn door de hoge erfelijkheidsgraad van maat en gewicht ook kleiner. Desondanks is vooruitgang in maat en vruchtbaarheid wel degelijk te combineren,

simpelweg door in oktober jongen te selecteren die zwaar zijn en vruchtbare ouders hadden. Zo'n gecombineerde selectie zal wel een langzamere vooruitgang in de vruchtbaarheid laten zien dan een selectie op vruchtbaarheid alleen. Maar we hebben in het januarinummer al laten zien dat we er op het Spelderholt wel degelijk in zijn geslaagd om in de loop der jaren maat en vruchtbaarheid en ook kwaliteit en welzijn allemaal tegelijk vooruit te laten gaan.

Trouwe lezers van dit blad zullen na het lezen van dit artikel misschien denken dat ze dit alles al meer hebben gelezen. Ongeveer hebben ze niet. In dit artikel zijn gegevens van zes jaren verwerkt. Vorig jaar hebben we een soortgelijk artikel met de gegevens van vijf jaren geschreven. De gegevens van het afgelopen jaar hebben ons alleen maar gesterkt in de opvattingen die we vorig jaar al hebben geschreven. De af-

gelopen winter hebben we om diverse redenen sterker afgeslankt dan in voorgaande jaren. Dat heeft niet geresulteerd in opvallend goede fokresultaten en dat past dan weer in het algemene beeld dat we hier op basis van zes jaren onderzoek hebben geschetst. Overigens hebben we dit verhaal wat gesimplificeerd door resultaten van eerstejaars- en oudere teven samen te voegen, en door de gegevens van zes jaren op een hoop te gooien. Maar, we denken dat de redactie dit artikel niet geplaatst zou hebben als we twaalf keer zo veel tabellen in dit blad hadden geplaatst. Ik kan U echter verzekeren dat we zelf wel de gegevens van de afzonderlijke jaren en leeftijdsklassen hebben bekeken, en dat het algemene beeld dat alleen zware teven moeten worden afgeslankt steeds bevestigd is.

Ook jonge nertsen mesten netjes boven de goot

Door F.E. de
Buissonjé, A. Wassink
en G. de Jonge,
Praktijkonderzoek
Pluimveehouderij

In juli is op "het Spelderholt" bij standaard- en klauterkooien de hoeveelheid mest-naast-de-goot vastgesteld van teven met hun jongen van ongeveer twee maanden oud. Net als individueel gehuisveste dieren in het voorjaar, bleken ook deze dieren in beide huisvestingssystemen keurig boven de goot te mesten. Huisvesting van nertsen in klauterkooien en standaardkooien in combinatie met het dagontmestings-systeem zijn in dezelfde mate Groen Label-waardig.

Inleiding

Klauterkooien bestaan in de praktijk veelal uit een benedenren (standaardkooi met nestkist) die is verbonden met een iets kleinere bovenren, zodanig dat op de benedenren een voerplaats overblijft. Dit noemen we "enkelvoudige klauterkooien". Hierin kunnen, volgens de bezettingsnormen van het Plan van Aanpak, groepen van vier dieren worden gehouden. Klauterkooien kunnen ook bestaan uit twee met elkaar verbonden benedenrennen (standaardrennen met elk een nestkist), gekoppeld aan een grote bovenren. Dit noemen we een "familiekooi". Hierin kunnen, afhankelijk van de maatvoering, groepen van 8 tot 10 dieren worden gehuisvest. Uit gedragsonderzoek blijkt dat nertsen graag in de bovenren vertoeven. Klauterkooien zijn ook populair onder de nertsenhouders. Het is een praktisch werkbaar oplossing voor de aanbevolen groepshuisvesting van nertsen volgens Plan van Aanpak en economisch interessant omdat welzijnsverbeteringen kunnen worden doorgevoerd op hetzelfde staloppervlak (mits er voldoende ruimte in de hoogte is). Omdat nertsen in klauterkooien ook in de bovenren kunnen mesten, heerst er twijfel over de Groen Label-waardigheid

van dit nieuwe, welzijnsvriendelijke huisvestingssysteem. Groen Label is destijds immers toegekend aan de combinatie van dagontmestingssysteem met standaardkooien. Bij klauterkooien zou meer mest naast de goot terecht kunnen komen, met een hogere ammoniakemissie als gevolg. Daarom is dit onderzocht. Onze verwachting was dat dit niet het geval zou zijn, omdat de praktijk uitwijst dat nertsen meestal zo ver mogelijk van de nestkist af en overwegend in de benedenren mesten. Voorgaand onderzoek heeft uitgewezen dat het overgrote deel van de hoeveelheid mest-naast-de-goot afkomstig is van een gering aantal consequent onzindelijkke individuen en dat rustige dieren minder naast de goot mesten dan onrustige dieren.

Vorige resultaten

In maart en april is de hoeveelheid mest-naast-de-goot gemeten van 79 teven en 40 reuen in standaardkooien en van 73 teven en 31 reuen in klauterkooien. Na het pelzen van de reuen is nogmaals de hoeveelheid mest-naast-de-goot gemeten van dezelfde 152 teven. De mest-naast-de-goot werd opgevangen op kunststof mestbanden van 1 meter breed, verzameld, gewogen en gedroogd in een droogstoof. Daarna is de hoeveelheid droge stof per dier berekend, die naast de goot terecht kwam. Op basis van de gemiddelde voeropname van de dieren is een schatting gemaakt van de totale droge stof productie per dier per dag (14 gram), zodat het procentueel aandeel berekend kon worden van de droge stof-naast-de-goot. De resultaten worden weergegeven in tabel 1.

Uit tabel 1 blijkt dat er onder klauterkooien niet meer mest-naast-de-goot terecht kwam dan onder standaardkooien. In alle gevallen kwam minder dan 5 % van de totale geschatte mestproductie naast de goot terecht.

Nieuwe resultaten

In juli is gedurende twee perioden van een week opnieuw de hoeveelheid mest-naast-de-goot gemeten, maar nu van 48 teven en 250 jongen in klauterkooien en van 49 teven en 234 jongen in standaardkooien. De jongen waren ongeveer twee maanden oud en niet gespeend. De gemiddelde voeropname van de dieren was 150 gram/dier/dag zodat een droge stof productie van 15 gram/dier/dag werd verwacht. De gemeten hoeveelheden per dier en de percentages van de geschatte totale droge stof productie staan in tabel 2.

Tabel 1:

Gemeten hoeveelheden mest die naast de goot terecht kwamen (gram droge stof per dier per dag) en als percentage van de geschatte totale droge stof productie p.d.p.d. (14 g d.s./d/d)

Maart 2000, van individueel gehuisveste teven en reuen

	KLAUTERKOOIEN		STANDAARDKOOIEN	
	Gram d.s./d/d	Procent	Gram d.s./d/d	Procent
Gemiddelde van 29 dagen	0,43	3,1	0,53	3,8
Gemiddelde van 8 dagen	0,60	4,3	0,66	4,7

In tabel 2 valt op dat de droge stof productie per dier per dag in de tweede week veel hoger is dan in de eerste. Vooral bij klauterkooien is dit verschil erg groot. We hebben hiervoor geen verklaring. Mogelijke oorzaken kunnen zijn: verschil in voeropname, verschil in voersamenstelling, verschil in strogehalte en wellicht een combinatie van deze factoren.

Conclusie: geen verschil tussen standaardkooien en klauterkooien

De gemiddelde droge stof productie per dier per dag die naast de goot terecht kwam, is 0,51 gram voor klauterkooien en

0,53 gram voor standaardkooien. Gezien de aanzienlijke spreiding tussen de verschillende meetperioden concluderen we dat nertsen in klauterkooien net zo weinig naast de goot mesten als in standaardkooien. Er is dus geen wezenlijk verschil in de hoeveelheid mest-naast-de-goot van beide huisvestingsystemen.

Oude literatuurgegevens maken melding van 5 % mest-naast-de-goot. Ons gemiddelde komt uit op 3,6 %, waarbij inbegrepen enig strooisel. Een mogelijke verklaring voor dit gunstige resultaat is de jarenlange selectie op rustig gedrag van de nertsen die is uitgevoerd op "het Spelderholt".

Tabel 2:

Gemeten hoeveelheden mest die naast de goot terecht kwamen (gram droge stof per dier per dag) en als percentage van de geschatte totale droge stof productie p.d.p.d. (15 g d.s./d/d)

Juli 2000, van teven en hun jongen van ca. twee maanden oud

	KLAUTERKOOIEN		STANDAARDKOOIEN	
	Gram d.s./d/d	Procent	Gram d.s./d/d	Procent
Gemiddelde van 1ste week	0,29	1,9	0,38	2,5
Gemiddelde van 2de week	0,72	4,8	0,55	3,7